

CENTRALNE MUZEUM JEŃCÓW WOJENNYCH
W ŁAMBINOWICACH-OPOLU

ŁAMBINOWICKI ROCZNIK MUZEALNY

JEŃCY WOJENNI
W LATACH II WOJNY ŚWIATOWEJ

33

OPOLE 2010

SPIS TREŚCI
TABLE OF CONTENTS
INHALTSVERZEICHNIS

Violetta Rezler-Wasielewska , Dr hab. Edmund Nowak. Sylwetka Dyrektora Muzeum.....	5
Dr Edmund Nowak. The silhouette of the Director of the Museum.....	5
Dr. habil. Edmund Nowak. Kurzbiographie der Museumsleiterin	5

ARTYKUŁY I MATERIAŁY
ARTICLES AND MATERIALS
BEITRÄGE UND MATERIALIEN

Edmund Nowak , Katyń z perspektywy 70 lat	15
Katyń from the perspective of 70 years	35
Katyń: ein Rückblick auf 70 Jahre.....	35
Reinhard Otto , Jeńcy radzieccy na niemieckim froncie w Laponii 1941–1944.....	37
The Soviet POWs in the German frontline in Lapland 1941–1944.....	56
Sowjetische Gefangene an der deutschen Lapplandfront 1941–1944.....	57
Dorota Sula , Jeńcy włoscy na Dolnym Śląsku w czasie II wojny światowej.....	59
The Italian Prisoners-of-War in Lower Silesia during World War 2.....	74
Italienische Gefangene in Niederschlesien während des Zweiten Weltkriegs	74
Piotr Stanek , Praca przymusowa powstańców warszawskich w niewoli niemieckiej w latach 1944–1945	77
The forced labour of the Warsaw Insurgents staying in the German captivity in the years 1944–1945	100
Zur Zwangsarbeit Warschauer Aufständischer in deutscher Gefangenschaft 1944–1945.....	101
Jerzy Stankiewicz , Powstanie <i>Kwartetu na koniec Czasu</i> w Stalagu VIII A Görlitz (1940/1941). Olivier Messiaen w kręgu polskiej inteligencji i artystów	103

The creation of <i>The Quartet for the End of Time</i> at Stalag VIII A Görlitz (1940/1941). Olivier Messiaen within the circle of Polish intelligentsia and artists	120
Über die Entstehung <i>Quartett für das Ende der Zeit</i> im Stalag VIII A Görlitz (1940/1941). Olivier Messiaen im Kreise polnischer Intelligenz und Kunstschaffender.....	121

**ARCHIWUM
ARCHIVES
ARCHIVMATERIAL**

Przemysław Jagieła, Krzysztof Sznotala , Materiały archiwalne Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu dotyczące podchorążych Wojska Polskiego w niewoli niemieckiej	125
The archival materials of the Central Museum of Prisoners-of-War in Łambinowice-Opole concerning Officers-Cadets of the Polish Army in the German captivity	139
Aus den Archivmaterialien des Zentralen Kriegsgefangenenmuseums in Łambinowice-Opole: Oberfeldwebel der Polnischen Streitkräfte in deutscher Gefangenschaft	140

**WSPOMNIENIA I RELACJE
MEMOIRS AND RELATIONS
LEBENSERINNERUNGEN UND ZEITZEUGENBERICHTE**

Etienne Jacheet , Zachować pamięć. Doświadczenia i zamierzenia Stowarzyszenia Pamięci Oflagów II D–II B–XXI B	143
To preserve the remembrance. The experience and intentions of the Association for Remembrance of Oflags II D–II B–XXI B	143
Das Gedächtnis bewahren. Erfahrungen und Vorhaben des Vereins Gedenken an die Oflags II D–II B–XXI B.....	143
Juliusz Zieliński , Wspomnienie o Ojcu – Profesorze Henryku Zielińskim	153
Recollections of the Father – Professor Henryk Zieliński.....	153
Erinnerungen an meinen Vater, Professor Henryk Zieliński.....	153

RECENZJE I OMÓWIENIA
REVIEWS AND DISCUSSIONS
REZENSIONEN UND BESPRECHUNGEN

- Małgorzata Klasicka, *Kobiety–powstańcy warszawscy w niewoli niemieckiej (1944–1945)* [Women–Warsaw Insurgents in the German Captivity (1944–1945) / Frauen als Warschauer Aufständische in deutscher Gefangenschaft (1944–1945)]. Wydawnictwo: Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu, Opole 2008, 216 s. + il. (**Danuta Kisielewicz**)..... 167
- Joanna Wawrzyniak, *ZBoWiD i pamięć drugiej wojny światowej 1949–1969* [The Union of Fighters for Freedom and Democracy and the Remembrance of World War 2 1946–1969 / Der Verband der Kämpfer für Freiheit und Demokratie sowie das Gedenken an den Zweiten Weltkrieg 1949–1969]. Wydawnictwo: Trio, Warszawa 2009, 354 s. + il. (**Renata Kobylarz**) 173
- Andrzej Henryk Rybak, *Stalag 319. Międzynarodowy obóz jeniecki w Chełmie w latach 1941–1944* [Stalag 319. The International POW Camp in Chełm in the Years 1941–1944 / Stalag 319. Das internationale Kriegsgefangenenlager in Chełm in den Jahren 1941–1944]. Wydawnictwo: Biblioteka „Rocznika Chełmskiego”, Chełm 2009, 359 s. + il. (**Piotr Stanek**)..... 181

SPRAWOZDANIA
REPORTS
BERICHTE

- Sesja edukacyjna pt. „Jeśli nie pamięć, to co? Edukacja w miejscach pamięci narodowej” [International Scientific Conference entitled “Prisoners-of-War in German concentration camps” / Internationale Wissenschaftskonferenz „Kriegsgefangene in deutschen Konzentrationslagern”], Łambinowice, 27 maja 2010 r. (**Przemysław Jagieła**)..... 187
- Międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Jeńcy wojenni na Pomorzu Zachodnim (1939–1945)” [International Scientific Conference entitled “Prisoners-of-War in Western Pomerania (1939–1945)” / Internationale Wissenschaftskonferenz „Kriegsgefangene in Westpommern (1939–1945)”] Borne Sulinowo, 9–11 września 2010 r. (**Renata Kobylarz**)..... 193
- Konferencja naukowa pt. „Jeńcy wojenni w niemieckich obozach koncentracyjnych” [Scientific Conference entitled „Prisoners-of-War in the German concentration camps” / Wissenschaftliche Konferenz

„Kriegsgefangene in deutschen Konzentrationslagern” Łambinowice,
18 października 2010 r. (**Piotr Stanek**)..... 199

Z ŻAŁOBNEJ KARTY
OBITUARY
NACHRUF

Bohdan Samulski (1920–2010) (**Violetta Rezler-Wasielewska**)..... 207
Bolesław Taborski (1927–2010) (**Renata Kobylarz**) 211
Marian Zembrzuski (1922–2010) (**Violetta Rezler-Wasielewska**) 217

KALENDARIUM
CALENDAR OF EVENTS
KALENDER

Kalendarium łambinowickie (styczeń–grudzień 2010) [Łambinowice
Calendar of Events (January–December 2009) / Łambinowicer Kalender
(Januar bis Dezember 2009)] (**Iwona Biegun**) 223